

Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Vaikeimmin kehitysvammaisten oppilaiden opetus voidaan järjestää oppiainejaon sijasta toiminta-alueittain. Myös muulla tavoin vammaisen tai vakavasti sairaan oppilaan opetus voi olla oppilaan terveydentilaan liittyvistä syistä perusteltua järjestää toiminta-alueittain. Opetuksen järjestämisestä oppiainejaon sijasta toiminta-alueittain päätetään erityisen tuen päätöksessä. Opetus järjestetään toiminta-alueittain vain kun todetaan, ettei oppilas kykene opiskelemaan edes oppiaineiden yksilöllistettyjä oppimääriä. Toiminta-alueet ovat motoriset taidot, kieli ja kommunikaatio, sosiaaliset taidot, päivittäisten toimintojen taidot ja kognitiiviset taidot.

Toiminta-alueittain järjestävän opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tietoja ja taitoja, joiden avulla hän suoriutuu mahdollisimman itsenäisesti elämässään. Opetuksen suunnittelun lähtökohtana ovat oppilaan vahvuudet. Koulupäivän eri tilanteita hyödynnetään oppimisessa, ja oppimisympäristöä kehitetään toimivaksi ja oppilasta motivoivaksi. Oppilaan yksilölliset tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä oppilaan edistymisen arviointi kuvataan HOJKSissa kullekin toiminta-alueelle. Tavoitteet asetetaan siten, että ne ovat saavutettavissa olevia ja oppilaalle mielekkäitä.

Toiminta-alueet voivat sisältää jonkin yksittäisen oppiaineen tavoitteita ja sisältöjä, jos oppilaalla on vahvuuksia tässä oppiaineessa. Opetuksen toteuttamisessa eri toiminta-alueiden sisältöjä voidaan yhdistää. Toiminta-alueittain järjestetyssä opetuksessa tuetaan oppilaan kokonaiskehitystä sekä edistetään ja ylläpidetään oppilaan toimintakykyä. Opetus suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Lisäksi tehdään opettajien keskinäistä sekä muun henkilöstön ja eri asiantuntijoiden välistä yhteistyötä.

Toiminta-alueittain opetuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa huomioidaan oppilaan vahvuudet. Oppimisen ohjaaminen perustuu oppilaan vahvuuksia hyödyntävään, tuen tarpeet huomioivaan ja yksilölliseen opetuksen suunnitteluun.

Toiminta-alueittain järjestettävä opetus Mäntsälässä

Toiminta-alueittaiseen opetukseen sisältyy hoitavia ja kuntouttavia elementtejä. Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen järjestämisen paikka, tukitoimet ja pääsääntöinen opetusryhmä päätetään oppilaan erityisen tuen päätöksessä.

Motoristen taitojen oppimisen tavoitteena on vahvistaa oppilaan kehon hahmotusta, edistää kokonais- ja hienomotoristen taitojen kehittymistä sekä antaa mahdollisuuksia monipuolisesti harjoitella taitoja arjen eri tilanteissa. Opetuksessa tulee ottaa huomioon oppilaan fyysinen ja motorinen kehitys, terveydentila ja mahdolliset rajoitukset. Motoristen taitojen opetuksen tulee sisältää motoristen toimintojen suunnittelun ja ohjauksen, tasapainon, koordinaation, rytmin, kestävyuden ja lihasvoiman kehittämiseen liittyviä osa-alueita.

Toiminta-alueittain järjestettävä opetus Mäntsälässä

Motoristen taitojen kehittäminen jaetaan seuraaviin osa-alueisiin: 1) kehon hahmotus 2) kokonaismotoriset taidot 3) hienomotoriset taidot ja 4) motoristen toimintojen suunnittelu ja ohjaus 5) fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen (koordinaatio ja rytmi, tasapaino, kestävyys ja lihasvoiman kehittäminen)

1. Kehon hahmotus

- oppilas hahmottaa oman kehonsa ja sen osat
- oppilas hahmottaa oman kehonsa liikkeitä
- oppilas hahmottaa oman kehonsa suhteessa itseensä ja ympäristöönsä sekä toimintaan

2. Kokonaismotoriset taidot

- oppilas hallitsee liikkeet eri asennoissa (pään, raajojen ja keskivartalon liikkeet)
- oppilas oppii käyttämään kehon rytmiä liikkeissään ja toiminnassaan
- oppilas hallitsee tasapainon eri asennoissa ja eri pinnoilla
- oppilas hallitsee erilaisia liikkumistapoja
- oppilas pyrkii ylläpitämään ja kehittämään peruskuntoaan

3. Hienomotoriset taidot

- oppilas hallitsee tarkoituksenmukaisen käsien käytön
- oppilas hallitsee silmän ja käden yhteistyön

4. Motoristen toimintojen suunnittelu ja ohjaus

- oppilasta tuetaan ohjaamaan omaa toimintaansa (aloitteellisuus, toimintojen ennakoiminen, suunnitteleminen, toteuttaminen, suorituksen arvioiminen).
- oppilas oppii monipuolisesti sekä kokonais- että hienomotorisia perustaitoja (tarkkaavuuden kohdentaminen, ylläpitäminen, siirtäminen joustavasti kohteesta toiseen - liikkeelle lähteminen, pysähtyminen, suunnan vaihtaminen).
- oppilas kokee liikunnan iloa ja saa virikkeitä liikunnan harrastamiseen.

5. Fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen

Kestävyys ja lihasvoiman kehittäminen

- oppilas harjaantuu havaintomotorisissa ja motorisissa perustaidoissaan
- oppilas pyrkii ylläpitämään ja kehittämään peruskuntoaan.
- oppilas käyttää eri liikuntavälineitä tai liikkumista helpottavia apuvälineitä.

Tasapaino ja koordinaatio

- oppilas hallitsee tasapainon eri asennoissa ja eri pinnoilla

Oppilas kontrolloi omaa kehoaan

- oppilas liikkuu turvallisesti
- oppilas oppii silmän ja käden/jalan koordinaatiotaitoja.
- oppilas oppii hallitsemaan tahdonalaisia liiketoimintoja.
- oppilas oppii ajan, tilan ja voimankäytön kannalta tarkoituksenmukaisia asentoja ja liikkeitä.

Keskeisiä sisältöjä ja menetelmiä:

- perusliikuntataidot kuten ryömiminen, konttaaminen, kieriminen, kävely, juokseminen, hyppiminen, keinuminen, kiipeäminen

- *sensomotorinen liikunta*
- *musiikki- ja ilmaisuliikunta*
- *pallottelu (esim. vierittäminen, heittäminen, kiinniotto, pompottaminen)*
- *voiman säätelyn harjoitukset (puristaminen, tavaroiden kantaminen, nostaminen, koskettaminen)*
- *koordinaation harjoittelu ilman välineitä, välineillä ja telineillä*
- *luontoliikunta*
- *talviliikunta*
- *veteen totuttautuminen ja uintiharjoitukset*
- *liikuntaleikit*
- *hienomotoriset harjoitteet (saksilla leikkaaminen, kynän käyttö, palapelin kasaaminen, rakentelu)*
- *kätisyys; oikea-vasen –vakiintuminen*
- *TVT-aidot (esim. hiiren tai kosketusnäytön käyttö)*
- *apuvälineiden tarkoituksenmukainen käyttö arjen taidoissa, kynätyöskentelyssä, askartelussa ja käsitöissä*
- *aktiivinen toiminta ja lepo*

Kommunikaatiotaitojen oppimisen lähtökohtana on vuorovaikutuksen muodostuminen ja sen pohjalle rakentuva kommunikoinnin ymmärtämisen ja tuottamisen harjoittelu. Tavoitteena on, että oppilas on vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa, tulee ymmärretyksi ja ymmärtää itsekin muita ryhmän oppilaita ja aikuisia. Oppilaalle turvataan mahdollisuus käyttää itselleen tarkoituksenmukaisia tapoja kommunikoida. Oppilaalla tulee olla tarvittaessa käytettävissään vaihtoehtoisia kommunikaatiokeinoja. Kielen ja kommunikaation opetus sisältää kielellistä tietoisuutta, ilmaisua, käsite- ja sanavarastoa, viittomien, merkkien, symbolien, kirjainten ja sanojen tunnistamista ja käyttöä sekä ajattelua kehittäviä osa-alueita. Kommunikaatiotaitoja harjoitellaan eri tilanteissa koulupäivän aikana.

Toiminta-alueittain järjestettävä opetus Mäntsälässä

Kieli- ja kommunikaatiotaitojen kehittäminen jaetaan seuraaviin osa-alueisiin: 1) kielellinen tietoisuus 2) ilmaisujen ymmärtäminen ja tuottaminen 3) kommunikaation keinot ja 4) kirjainten, sanojen ja lauseiden tunnistaminen ja käyttö.

1. Kielellinen tietoisuus

- *oppilaan symbolifunktion kehittyminen edistyy*
- *oppilas ymmärtää kommunikaation merkityksen ja voiman*
- *oppilas ymmärtää kielen ja kommunikaation vuorovaikutuksellisen merkityksen*

2. Ilmaisujen ymmärtäminen ja tuottaminen

- *oppilas ymmärtää hänelle suunnattua kommunikaatiota*
- *oppilas osaa tehdä kommunikaatioaloitteita sekä ylläpitää kommunikaatiotaan*
- *oppilas harjoittelee vastavuoroista itseilmaisua*
- *oppilas harjoittelee keskustelutaitoja*

3. Kommunikaation keinot

- *oppilas ymmärtää ja oppii tarvittaessa käyttämään vuorovaikutuksen tukena hänelle luontaista tapaa kommunikoida*
 - *oppilas ymmärtää ja käyttää kommunikaatiomenetelmiä eri tilanteissa ja ympäristöissä*
4. Kirjainten, sanojen ja lauseiden tunnistaminen ja käyttö
- *Oppilas ymmärtää puhetta tukevien ja korvaavien menetelmien symboloivan merkityksen*
 - *oppilas laajentaa käsite- ja sanavarastoaan*

Keskeisiä sisältöjä ja menetelmiä:

- *orientoituminen vuorovaikutustilanteeseen suuntaamalla katse, keskittymällä olennaiseen ja rauhoittuminen tilanteeseen*
- *suualueen motoriikan aktivointi ja harjoittelu*
- *sanan äännerakenteen harjoittelu*
- *kirjaimiin tutustuminen eri aistien avulla ja eteneminen yksilöllisesti sanatasoiseen tunnistamiseen*
- *erilaisten kuvien käyttö ymmärtämisen tukena*
- *oman kommunikaatiokeinoon käyttäminen ja vahvistaminen eri tilanteissa*
- *käsite- ja sanavaraston harjoittelu ja laajentaminen*
- *keskustelu, vuorovaikutus- ja ilmaisuleikit*
- *kirjallisuuden muotoihin tutustuminen esim. lorut, riimittely, sadut ja kuvakirjat, tietotekstit*
- *kirjaston käyttö*

Sosiaalisten taitojen oppimisen tavoitteena on oppilaan ryhmässä toimimisen taitojen ja osallisuuden kehittyminen. Opetuksen tulee sisältää erilaisissa ympäristöissä toimimista sekä vuorovaikutus- ja tunnetaitojen harjoittelua tukevia osa-alueita. Oppilaan itsetuntemusta ja oppimismotivaatiota tuetaan luomalla edellytykset onnistumisen kokemuksiin ja vahvistamalla myönteistä sosiaalisen oppimisen ilmapiiriä.

Toiminta-alueittain järjestettävä opetus Mäntsälässä

Sosiaaliset taidot jaetaan seuraaviin osa-alueisiin: 1) vuorovaikutustaidot, 2) tunnetaidot ja 3) itsesäätelytaidot

1. Vuorovaikutustaidot

- *oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin*
- *oppilas etenee sosiaalisissa vuorovaikutustilanteissa omien edellytystensä mukaisesti*

2. Tunnetaidot

- *oppilas oppii tunnistamaan ja nimeämään tunteitaan*
- *oppilas oppii ilmaisemaan ja säätelämään tunteitaan*
- *oppilas tunnistaa onnistumisen kokemuksia ja myönteisen ilmapiirin*

3. Itsesäätelytaidot

- *oppilas oppii hallitsemaan käyttäytymistä ja toimintaa tilanteen ja tavoitteen mukaisesti*

- *oppilas noudattaa sovittuja sosiaalisia sääntöjä*
- *oppilas oppii sopeutumaan muutoksiin*
- *oppilas oppii tekemään valintoja erilaisissa tilanteissa*

Keskeisiä sisältöjä ja menetelmiä:

- *katsekontakti vuorovaikutustilanteessa*
- *vuorovaikutusharjoitukset (esim. leikit ja pelit)*
- *ryhmätilanteisiin osallistuminen (toisen huomioiminen, odottaminen)*
- *koulun erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin tottuminen (oppitunti, välitunti, ruokailu, juhlat)*
- *retket, kaupassakäynti ja muut koulun ulkopuoliset oppimisympäristöt*
- *avun pyytäminen*
- *käytöstavat (tervehtiminen, kiittäminen, anteeksi pyytäminen, pöytätavat)*
- *oikean toimintatavan tunnistaminen ja harjoittaminen*
- *ennakointi*
- *tunteiden tunnistamista, nimeämistä ja ilmaisemista*
- *sosiaalisten taitojen harjoittaminen aikuisten ja lasten välisissä vuorovaikutustilanteissa*

Kognitiivisten taitojen oppimisen tavoitteena on, että oppilas aktivoituu ja oppii käyttämään aistejaan ympäröivän todellisuuden hahmottamiseen. Opetuksen tulee tukea oppimiseen, muistamiseen ja ajattelemiseen liittyvien prosessien kehittymistä. Kognitiivisten taitojen oppimisen tulee sisältää aistien stimulointia ja harjoittamista, valinnan, luokittelun, ongelmanratkaisun ja päätöksenteon sekä syy-seuraussuhteen oppimista edistäviä osa-alueita. Oppimisen tavoitteena on kehittää lukemisen, kirjoittamisen ja matemaattisten taitojen perusvalmiuksia. Oppiaineiden sisällöistä voidaan saada aineistoa kognitiivisten taitojen oppimiseen.

Toiminta-alueittain järjestettävä opetus Mäntsälässä

Kognitiiviset taidot jaetaan seuraaviin osa-alueisiin: 1) aistien stimulointi ja harjoittaminen 2) ajattelutaidot 3) muisti 4) lukemisen, kirjoittamisen ja matemaattisen ajattelun perusvalmiudet

1. *Aistien stimulointi ja harjoittaminen*
 - *oppilas aktivoituu käyttämään eri aistejaan*
 - *oppilas oppii käyttämään aistejaan ympäristönsä hahmottamiseen*
2. *Ajattelutaidot*
 - *oppilas oppii vertaamaan ja luokittelemaan erilaisia asioita ja esineitä*
 - *oppilas oppii tekemään valintoja eri vaihtoehtojen välillä*
 - *oppilas käsittelee esineitä tarkoituksenmukaisella tavalla*
 - *oppilas ymmärtää omien ja/tai muiden toimintojen seuraukset*
 - *oppilas ennakoi tulevia tapahtumia ja niiden järjestyksiä signaalien (esim. esine, kuva, ele) avulla*
 - *oppilas oppii tunnistamaan ja ratkaisemaan ongelmia*
 - *oppilas oppii tunnistamaan ja nimeämään ihmisiä, esineitä ym.*

- oppilas oppii toimimaan lyhyen ohjeen mukaisesti
3. Muisti
- oppilas oppii kuulemansa (esim. lorut, riimittely, sanaleikit)
 - oppilas toimii lyhyen ohjeen mukaan (esim. visuaalinen tuki kuvin)
 - oppilas pitää kuultua tai nähtyä mielessä hetkellisesti ja jatkaa tehtävää keskeytyksestä
 - oppilas oppii palauttamaan mieleen aiemmin opetettuja/tapahtuneita asioita (esim. toistaminen, kertaaminen, muistipelit, kertaaminen, keskusteleminen, ulkoiset muistia tukevat välineet kuten kalenteri)
4. Lukemisen, kirjoittamisen ja matemaattisen ajattelun perusvalmiudet
- oppilas harjoittelee valmiuksia oman taitotasonsa mukaan (esim. sana-, tavu-, äännetietoisuus, kirjaintuntemus, kirjain-ääne-vastaavuudet; kirjainmerkkeihin, sormiaakkosiin tai pistekirjaimiin, kirjoitetun tuottaminen ja ymmärtäminen)
 - oppilas harjoittelee matemaattisen ajattelun taitoja (vertaileminen, luokitteleminen, järjesteleminen, yksi-yhteen vastaavuuden ymmärtäminen, lukumäärän pysyvyyden ymmärtäminen, laskemisen perustaidot ja soveltaminen, lukujonotaidot, 10-järjestelmä, raha, aika, yleiset mittayksiköt ja niiden soveltaminen käytännössä)
 - Toiminta-alueittainen opetus voi sisältää eri oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä oppilaan edellytykset ja vahvuudet huomioiden.

Keskeiset sisällöt ja menetelmät

- aistikanavien käyttäminen asioiden yhteyden opettelussa ja ymmärtämisessä liittämällä ne arjen kokemuksellisiin tilanteisiin
- aistiharjoitteet
- visuaaliset menetelmät
- tietokoneavusteinen opetus
- esineiden luokittelu, vertailu, lajittelu toiminnallisien menetelmin
- rakentelu ja kokoaminen
- kappaleiden ja kuvioiden tunnistaminen
- nimeäminen
- mittaaminen
- numeroiden tunnistaminen, lukumäärien harjoittelu, lukujono (arjen toiminnoissa esim. kalenteri)
- juhlapäiviin ja -tilaisuuksiin tutustuminen ja osallistuminen
- oma nimi
- äänteiden tunnistaminen ja nimeäminen
- erilaisia lukemaan opettamisen menetelmiä
- aikakäsitys
- avaruudellisten suhteiden hahmottaminen ajassa ja tilassa
- vuodenaikojen vaihtelu
- sään havainnointi
- yleisimpiin eläimiin ja kasveihin tutustuminen kokemuksellisesti

Päivittäisten taitojen oppimisen tavoitteena on lisätä oppilaan aktiivista osallistumista ympäristönsä toimintaan sekä edistää omatoimisuutta ja itsenäistymistä. Opetuksen tulee sisältää terveyttä ja turvallisuutta, arjen taitoja, asumista ja ympäristössä liikkumista sekä vapaa-ajan viettoa käsitteleviä osa-alueita. Päivittäisten taitojen harjoittelu luo mahdollisuuksia motoristen taitojen, kielen ja kommunikaation, tieto- ja viestintäteknologisten taitojen, sosiaalisten sekä kognitiivisten taitojen kehittymiselle ja harjoittelulle. Ne puolestaan vahvistavat päivittäisten taitojen hallintaa.

Toiminta-alueittain järjestettävä opetus Mäntsälässä

Päivittäisten toimintojen taidot jaetaan seuraaviin osa-alueisiin: 1) terveys ja turvallisuus 2) arjen taidot 3) asuminen ja vapaa-aika ja 4) ympäristössä liikkuminen.

1. Terveys ja turvallisuus

- oppilas tunnistaa ja ilmaisee fyysisiä tarpeitaan*
- oppilas toimii terveydestään ja turvallisuudestaan huolehtien*
- oppilas toimii ennakoiden ja vaaratilanteet huomioiden*
- oppilas huolehtii fyysisestä kunnostaan*

2. Arjen taidot

- oppilas oppii ruokailuun liittyviä taitoja/tapoja sekä rohkaistuu maistamaan makuja*
- oppilas oppii pukemiseen ja riisumiseen liittyviä taitoja*
- oppilas oppii henkilökohtaiseen hygieniaan liittyviä taitoja*
- oppilas huolehtii omista tavaroistaan ja ympäristönsä siisteydestä*
- oppilas noudattaa omaa päiväjärjestystään*
- oppilas hyödyntää tieto- ja viestintätekniikka*

3. Asuminen ja vapaa-aika

- oppilas oppii kaupassa asioimiseen liittyviä taitoja*
- oppilas oppii aterioiden valmistamiseen liittyviä taitoja*
- oppilas osallistuu päivittäisiin askareisiin (vaatehuolto, ruoanlaitto, siivous, kierrätys)*
- oppii soveltamaan omaksumiaan taitoja eri tilanteissa (koti, tilapäishoito, harrastukset)*
- oppilas harjaantuu käyttämään vapaa-aikaansa mielekkäästi*

1. Ympäristössä liikkuminen

- oppilas harjaantuu liikkumaan omien kykyjensä mukaan erilaisissa ympäristöissä liikkuminen*

1. Ympäristöissä liikkuminen

- oppilas tutustuu eri kulkuvälineisiin ja ympäristöihin*

Keskeisiä sisältöjä ja menetelmiä

- päivittäin toistuvien tehtävät ja toimet (esim. käsien pesu, ruokailu, pukeminen) harjaannuttavat taitoja luontevasti kotona ja koulussa*
- riittävään liikuntaan ja arjen aktiivisuuteen ohjataan hyötyliikunnan kautta jokaisena koulupäivänä*
- omista ja yhteisistä tavaroista huolehtiminen*

- aikaan liittyvien käsitteiden tunnistaminen ja käyttäminen
- ohjataan osallistumaan kodin ja koulun askareisiin mahdollisuuksien mukaan esim. kotitaloustöitä tekemällä (tiskikoneen täyttäminen, imurointi, tavaroiden järjestäminen paikoilleen jne.)
- liikutaan lähiympäristössä ja sen luonnossa mahdollisuuksien mukaan
- terveelliseen ruokavalioon ohjaaminen luontevasti jokaisen koulupäivän osa
- ohjataan leikkimään, katselemaan kirjoja ja videoita, kuuntelemaan musiikkia, ohjataan rauhoittumaan
- oman avuntarpeen tunnistaminen ja ilmaiseminen

Toiminta-alueittain järjestettävää opetusta ohjaavia periaatteita:

TURVALLISUUS

- luokkayhteisön ilmapiiri luodaan turvalliseksi, rauhalliseksi ja kiireettömäksi mm. toteuttamalla selkeää päivä- ja viikkojärjestystä
- käyttäytymiselle asetetaan selkeät rajat

MYÖNTEISYYS

- aikuinen mallintaa vuorovaikutuksellaan hyvän huomaamista ja vahvistamista
- luodaan puitteet kokea onnistumisia ja iloa oppimisesta

YKSILÖLLISYYS

- huomioidaan oppilaiden vahvuudet ja mielenkiinnon kohteet
- käytetään oppilaiden edellytysten mukaisia menetelmiä
- tuetaan oppilaiden omien mielipiteiden ilmaisua

PERUSTEELLISUUS

- opetuksessa käytetään riittävästi toistoa ja kertausta
- käytännön taitojen harjoitteluun varataan riittävästi aikaa

MONIKANAVAISUUS, HAVAINNOLLISUUS

- käytetään monipuolisesti havainnollistamista eri aistikanaville (näkö-, kuulo-, haju-, maku-, tunto-, liike-)

ELÄMYKSELLISYYS YKSILÖLLISYYS

- arjessa syntyvät elämykset ja hetket, elämykselliset toimintatavat sekä järjestetyt mahdollisuudet (esim. retket, konsertit, elokuvat, näyttelyt)

KONKREETTISUUS

- opetuksessa käytetään konkreettisia välineitä
- oppimista organisoidaan oikeisiin/autenttisiin ympäristöihin

JOUSTAVUUS YKSILÖLLISYYS

- oppisisältöjen toteutuksessa oppilaiden yksilölliset oppimisedellytykset, vahvuudet ja rajoitukset otetaan huomioon
- huomioidaan oppilaan työskentelyvireys
- varataan riittävästi aikaa ja vaihtoehtoja työskentelylle

KOKONAISVALTAISUUS YKSILÖLLISYYS

- opeteltavia aiheita käsitellään kokonaisuuksina niveltäen yhteen erilaisia aihealueita

Tunteiden kehittymisen lähtökohtana ovat tarve tuntea läheisyyttä ja turvallisuutta, ymmärtää ja tulla ymmärretyksi, tarve olla yhdessä muiden kanssa ja kuulua johonkin yhteisöön, tarve tutkia, kokeilla ja vaikuttaa ympäristöön, tarve oppia ja selviytyä itsenäisesti. Lapsen usko kykyihinsä edesauttaa oppimista, sillä se lisää ponnistelua, sinnikkyyttä ja halua saattaa tehtävä loppuun.

Toiminta-alueittain järjestetyssä opetuksessa arviointi tapahtuu toiminta-alueittain. Arviointi annetaan aina sanallisena. Mikäli jokin toiminta-alue sisältää yksittäisen oppiaineen tavoitteita ja sisältöjä, tämä voidaan kuvata osana sanallista arviointia tai todistuksen liitteessä.

Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen arviointi Mäntsälässä

Toiminta-alueittain järjestetyssä opetuksessa arviointi tapahtuu toiminta-alueittain. Arviointi suunnitellaan ja toteutetaan yksilöllisesti ja oppilaan edellytysten mukaisesti.

Oppilaan suoriutumista arvioidaan suhteessa hänen HOJKSissaan asetettuihin yksilöllisiin tavoitteisiin. Nämä tavoitteet kirjataan HOJKSiin. Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa oppiminen tapahtuu yleensä pienin askelin. Siksi oppilaan osaamisen säännöllinen dokumentointi esimerkiksi kuvien, videoiden ja kirjaamisen avulla on tärkeää.

Osaamisen rinnalla myös työskentely arvioidaan osana kunkin toiminta-alueen arviointia. Oppilaan työskentelyyn liittyvät erityistarpeet kuvataan HOJKSiin, jotta ne voidaan arvioinnissa huomioida. Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan työskentelytapa, avustuksen ja ohjauksen tarve, oppilaan tapa oppia sekä ympäristön ja tilanteen vaikutus oppimiseen. Toisinaan oppimisen edistyminen näkyy ohjauksen määrän vähentymisenä tai ohjauksen muuttumisena fyysisestä ohjauksesta sanalliseen tai kuvalliseen ohjaukseen.

Käyttäytyminen arvioidaan omana kokonaisuutenaan, eikä sen sanallinen arvio vaikuta toiminta-alueiden arvioihin. Oppilaan käyttäytymiseen liittyvät erityistarpeet tulee tarvittaessa kirjata HOJKSiin. Erityistarpeita ovat muun muassa ohjauksen ja avun määrä (kuinka usein ja minkä verran) sekä laatu (millaista tukea: visuaalista, sanallista, fyysistä; oppimisympäristön muokkaus ja struktuuri). Kun erityistarpeet on kirjattu, voidaan oppilaan käyttäytymistä arvioida suhteuttaen se oppilaan taitotasoon ja toimintakykyyn. Jos oppilas ei pysty itse säätelemään omaa toimintaansa tai hänen toimintakyvyssään on puutteita, on taidon tavoite, harjoittelu ja sen arviointi sijoitettava sopivan toiminta-alueen alle. Kun oppilaalla on käyttäytymiseen arviointiin liittyvä taito hallussa, tätä käyttäytymisen taitoa voidaan arvioida. Käyttäytymisen taitojen tavoitteissa arvioidaan jo oppilaan olemassa olevia taitoja. Käyttäytyminen arvioidaan suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin ja niiden savuttamiseen. Käyttäytymisen tavoitteet on kuvattu paikallisessa opetussuunnitelmassa eikä niitä kuvata erikseen oppilaan HOJKSissa.

Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa käytetään toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen todistus pohjia. Arviointi on aina sanallinen. Sanallisesta arviosta käy ilmi, onko oppilaan suoritus hyväksytty vai hylätty. Mikäli jokin toiminta-alue sisältää yksittäisen oppiaineen tavoitteita ja sisältöjä, tämä kuvataan osana ko. toiminta-alueen arviointia.

Muutoin toiminta-alueittain järjestetyssä opetuksessa noudatetaan opetussuunnitelman arviointia koskevaa säännöstöä ja Mäntsälän arvioinnin vuosikelloa. Oppimisen, työskentelyn ja käyttäytymisen edistymisen tiedottamiseen voidaan tarvittaessa sopia oppilaskohtaisia yhteistyömuotoja. Nämä sopimukset kirjataan HOJKSiin.